

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Університет Ауреля Влайку (Румунія)
Центральна бібліотека Болгарської академії наук (Болгарія)
Коледж Санта-Фе (США)
Державний університет Сан-Паулу (Бразилія)
Університет Метрополітен Лондон (Великобританія)
Західноукраїнський національний університет (Тернопіль)
Державний архів Полтавської області
Центральна бібліотека Полтавської міської територіальної громади

Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи

**МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

23 листопада 2023 року

Полтава

2. Вітман К. М., Кормич А. І. Відеоблоги як інноваційний засіб політичної комунікації. Актуальні проблеми політики: збірник наукових праць. Одеса: Гельветика, 2021. Вип. 68. С.52-57.

Ганна Савонова
м. Полтава

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Процеси глобалізації та інформатизації ставлять перед державами важливі питання щодо надання доступу громадянам країни до інформації та одночасно забезпечення інформаційної безпеки. У цьому плані демократичним державам доводиться дотримуватися балансу щодо дотримання прав громадян отримувати інформацію згідно з їхніми потребами й запитами, створювати безпечне інформаційне середовище, в якому його учасники можуть обмінювати інформацією та просто комунікувати, а також захищати конфіденційну для країни інформацію від державних зрадників і ворогів. А в умовах війни захист інформації для кожної країни стає як ніколи актуальним.

Сьогодні Україна активно залучена до процесів як глобальної інформатизації, так і формування єдиного інформаційного середовища. Як зазначив А. Грубинко «Інформаційний фактор відіграє унікально важливу роль у державотворчому процесі, репрезентації та відстоюванні інтересів держави на міжнародній арені. Тому особливе місце у цьому спектрі суспільних відносин займають проблеми правового забезпечення інформаційної безпеки» [1, с. 5].

В умовах військових дій країни-агресора проти України забезпечення інформаційної безпеки стало як ніколи до цього актуальним. В

інформаційному полі України в умовах війни можна виділити такі важливі блоки:

1. Забезпечення прав доступу громадян до інформації та свободу слова.

2. Захист інформації щодо особистих даних фізичних та юридичних осіб.

3. Захист громадян від комп'ютерного тероризму та інформаційних афер.

4. Забезпечення доступу громадян до правдивої інформації щодо військових дій з метою протидії дезінформації ворога, але в межах, які не наносять збитків інтересам держави.

5. Залучення України до міжнародного інформаційного середовища з метою поширення інформації про військові злочини ворога та протидії дезінформації в умовах гібридної війни.

6. Захист конфіденційної для України інформації (особливо щодо пересування ЗСУ, персональних даних українських військових та їхніх родин, оборонної потужності країни, розташування сил ПВО, розташування стратегічно важливої цивільної інфраструктури).

Інформаційна безпека України забезпечується на законодавчому рівні, а зміст нормативно-правових документів коригується відповідно до нових викликів і потреб держави. Отже, метою дослідження є аналіз нормативно-правової бази України з питань інформаційної безпеки в умовах війни.

Регуляція процесів інформаційної безпеки здійснюється згідно з Конституцією України, базовими Законами України «Про розвідувальні органи України», «Про контррозвідувальну діяльність», «Про державну прикордонну службу», «Про національну безпеку України», «Про Службу Безпеки України», «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». Крім того можна визначити ще спеціальні Закони України «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних

системах», «Про державну таємницю», «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Про захист персональних даних», «Про боротьбу з тероризмом», а також Укази Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року “Про Стратегію інформаційної безпеки”», «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року “Про Стратегію кібербезпеки України”», «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року “Про Стратегію національної безпеки України”», Постанови КМУ «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію». Здійснимо короткий огляд деяких з них та відповідних змін, які були внесені через військову політку Російської федерації.

1. Закон України «Про інформацію» визначає порядок здійснення та забезпечення права на одержання, поширення, зберігання інформації, регулює доступ до інформації, забезпечує охорону інформації та захист осіб і суспільства від неправдивої інформації. У цьому законі ми можемо побачити зміни, пов'язані з процесом «перейменування географічних об'єктів, пов'язані з необхідністю приведення їхніх назв у відповідність з вимогами Закону України “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”», здійснюються з урахуванням особливостей, встановлених Законом України “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”» [4].

2. Закон України «Про захист персональних даних» регулює правові відносини із захистом і обробкою персональних даних, що забезпечує

право на невтручання в особисте життя. Цей закон був доповнений наступним важливим пунктом: «Установити, що в період дії воєнного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення чи скасування, як виняток з положень абзаців першого – третього частини третьої статті 29 цього Закону, передача персональних даних іноземним суб'єктам відносин, пов'язаних із персональними даними, що необхідні для надання медичної допомоги та/або реабілітаційної допомоги із застосуванням телемедицини, може здійснюватися із забезпеченням захисту персональних даних відповідно до законодавства тієї країни, в якій медичному працівнику, фахівцю з реабілітації чи закладу охорони здоров'я, що надає медичну та/або реабілітаційну допомогу, надано право на провадження медичної практики (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь)» [5].

3. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» регулює відносини у сфері захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах. У липні 2023 р. були внесені зміни з питань збереження та відновлення інформації, яка зберігається у цифровій та іншій нематеріальній формі, організації забезпечення обслуговування зберігання інформації у цифровій та нематеріальній формі через укладання відповідних договорів власниками державних інформаційних ресурсів з іноземними компаніями, які мають філії на території України протягом періоду дії правового режиму воєнного стану в Україні та шести місяців після його припинення. У законі також заборонено ведення публічних електронних реєстрів на тимчасово окупованих територіях та територіях держав, визнаних Верховною Радою України державами-агресорами. [3].

4. Закон України «Про національну безпеку України» «визначає основи та принципи національної безпеки і оборони, цілі та основні засади

державної політики, що гарантуватимуть суспільству і кожному громадянину захист від загроз». Зміни у цьому законі стосуються діяльності медіа, обмеження чи відновлення доступу до веб-сайтів згідно з рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення та самої процедури обмеження чи відновлення доступу [6].

5. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» був доповнений визначенням поняття «державо-терорист» згідно з яким державо-терористом визначається «державою, яка відкрито, з використанням власних збройних сил, інших збройних формувань, або приховано, з використанням збройних формувань, що діють від імені та (або) в інтересах такої держави, вчиняє терористичні акти, акти міжнародного тероризму» [2].

Нормативно-правова база України націлена на забезпечення інформаційної безпеки та правове регулювання відносин у сфері захисту інформації. Водночас вище зазначені зміни в нормативно-правовій базі України щодо інформаційної безпеки вказують на реактивну замість превентивної діяльності державного інституту влади, що більш демонструє оборону позицію країни замість активно-захисної. Отже, важко не погодитися з А. Грубінко, що «Головною загрозою інформаційній безпеці нашої держави залишається загроза впливу ворога на інформаційну інфраструктуру, інформаційні ресурси, суспільство, свідомість і підсвідомість особистості з метою нав'язати власну систему цінностей, поглядів, інтересів і рішень у життєво важливих сферах суспільної й державної діяльності. Інформаційна складова гібридної війни Росії проти України – це психологічна війна, метою якої є не знищення мільйонів людей, а залякування, деморалізація, світоглядне, духовно-моральне, національне покалічення українців і таким шляхом – підпорядкування їх російській імперській ідеології та політиці» [1, с. 9].

Джерела та література

1. Грубінко А. В. Інформаційна безпека України: правове гарантування та реалії забезпечення. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 1. С. 5–10.

2. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV. Дата оновлення: 21.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 04.11.2023).

3. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР. Дата оновлення: 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.11.2023).

4. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992 року № 2657-XII. Дата оновлення: 21.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 04.11.2023).

5. Про захист персональних даних. Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 04.11.2023).

6. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. Дата оновлення: 24.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355> (дата звернення: 04.11.2023).

Ольга Кочерженко
м. Полтава

ЯК ПРОТИСТОЯТИ ІНФОРМАЦІЙНІЙ АГРЕСІЇ

Інформаційна агресія є різновидом інформаційного протиборства і полягає у посяганні на свідомість та світосприйняття людини, формування